

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar; given Stockholms slott den 20 mars 1931.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. Gärde.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 (nr 43 s. 1) om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 2 juni 1911 om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar skall i nedan intagna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Ej må — — — — eller sjuka.

Ej heller vare tillåtet att såsom märke å handelsvaror eller eljest i handelsändamål bruka märke, som består av vitt kors å röd botten.

Vad nu stadgats gälle ock i fråga om märke eller benämning, som med ovan omförmälda företer sådan likhet, att förväxling lätt kan äga rum.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1931; dock må varumärke, vari ingår märke, som avses i 1 § andra stycket, och vilket redan före lagens utfärdande brukas av näringsidkare, fortfarande användas till den 1 januari 1936.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Gärde:

»Å den internationella konferens, som år 1906 sammanträdde i Genève för åstadkommande av revision av den därstädes den 22 augusti 1864 avslutade internationella konventionen för förbättrande av sårade militärers vård i fält, undertecknades den 6 juli 1906 av ombuden för åtskilliga å konferensen representerade stater, däribland Sverige, en ny konvention i oförmälda ämne. Den nya konventionen bibehöll såsom emblem och kännetecken för arméernas sjukvårdstjänst det redan i 1864 års konvention för sådant ändamål fastställda heraldiska tecknet rött kors i vitt fält. Detta emblem (röda korset) skall enligt artikel 19 i 1906 års konvention användas så ofta det gäller att tillförsäkra vare sig personer eller föremål det skydd, som konventionen innefattar. I syfte att söka förhindra att det antagna emblemet användes för annat ändamål än det därmed avsedda — i vilket hänseende föreskrifter saknades i 1864 års konvention — träffades därjämte vissa bestämmelser. Sålunda innehåller artikel 23 den allmänna regeln, att märke, bestående av rött kors å vit botten, ävensom orden 'Röda korset' eller 'Genèvekorset' få såväl i fred som under krig användas endast för att skydda eller beteckna av konventionen skyddade sanitetsformationer och sjukvårdsinrättningar, personal och materiel; och enligt artikel 27 hava konventionsstaterna förbundit sig att genom lagstiftningsåtgärder söka effektivt undertrycka obehörig användning av röda korsets namn eller märke både i krig och under fred.

Då vår lagstiftning vid tiden för den nya konventionens tillkomst icke innehöll något förbud mot obehörigt användande av ifrågavarande beteckning eller benämningar, befanns nödigt, att innan konventionen ratificerades meddela vissa lagbestämmelser, varigenom sådant användande förhindrades. Ett i detta syfte upprättat förslag till lag om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar förelades ock riksdagen genom proposition den 21 april 1911 (nr

201). Sedan förslaget bifallits, utfärdades lag i ämnet den 2 juni 1911 (nr 43 s. 1). Samtidigt ratificerades även konventionen för Sveriges del. I lagens 1 § stadgas, att märket eller benämningarna 'röda korset' eller 'Genèvekorset' ej må offentligen brukas utom för den militära sjukvården eller med Konungens tillstånd av förening, till vars uppgift hör att i krig biträda vid vården av sårade eller sjuka. Förbudet gäller även märke eller benämning, som företter sådan likhet med de nämnda, att förväxling lätt kan äga rum. Tillstånd, som meddelats förening, som nyss nämnts, medför enligt 2 § ej befogenhet att använda märket eller benämningarna såsom märke eller benämningar å handelsvaror eller eljest i handelsändamål. Slutligen innehåller lagen, såvitt nu är i fråga, vissa straffbestämmelser för olovligt brukande av märket eller benämningarna.

Vid en internationell konferens i Genève under juli månad 1929 har antagits en ny konvention, dagtecknad den 27 i nämnda månad, angående förbättrande av sårades och sjukas vård vid arméer i fält, vilken konvention blivit, vad Sverige beträffar, undertecknad den 28 januari 1930. Enligt artiklarna 32 och 33 i denna konvention skall densamma — som skall ersätta konventionerna av den 22 augusti 1864 och av den 6 juli 1906 i vad angår de fördragsslutande staternas inbördes förhållande — så snart som möjligt ratificeras och träda i kraft, såvitt varje särskild stat beträffar, sex månader efter det dess ratifikationsinstrument deponerats i Bern. Denna konvention innehåller i artikel 28 ett stadgande, enligt vilket regeringarna i de fördragsslutande staterna förbundit sig att vidtaga eller föreslå sina lagstiftande församlingar nödiga åtgärder för förhindrande av att enskilda personer eller sammanslutningar använda sig av Schweiziska Edsförbundets vapen (vitt kors å röd botten) eller efterhärmingar av detta vapen, vare sig som fabriks- eller handelsmärke eller som del av dylika märken eller i oredligt handelssyfte eller på sätt, som kan såra den schweiziska nationalkänslan. Denna bestämmelse — som tillkommit på grund därav att nämnda vapen i ej ringa utsträckning blivit föremål för missbruk — torde påkalla, att vår lagstiftning, innan konventionen ratificeras, fullständigas med ett stadgande om förbud mot användande av sådant märke.

Ännu en bestämmelse i konventionen läser i detta sammanhang böra uppmärksammas, nämligen stadgandet i artikel 24 att undantagsvis och med uttryckligt tillstånd av vederbörande nationella rödakorsförening märket 'röda korset' i fredstid må brukas för att utmärka plats, varest uteslutande lämnas kostnadsfri hjälp till skadade och sjuka. Det har ifrågasatts, huruvida ej i 1911 års lag borde meddelas ett undantagsstadgande av motsvarande innebörd som konventionsbestämmelsen.

I förevarande ärende ha yttranden inhämtats från arméförvaltningen, marinförvaltningen, kommerskollegium samt patent- och registreringsverket ävensom från överstyrelsen för svenska röda korset.

Arméförvaltningen och marinförvaltningen ha icke haft något att erinra mot att lagstadganden i de angivna hänseendena meddelades.

Kommerskollegium, som särskilt berört frågan om beredande av skydd mot

användande av det schweiziska vapnet, har härutinnan — efter anmärkande att syftet med konventionens ifrågavarande bestämmelse varit att förhindra att vapnet begagnades såsom märke för varor, som hölles till salu — framhållit, att för uppfyllande av konventionsbestämmelsen vore tillräckligt om i 1911 års lag stadgades förbud för näringsidkare att i sin rörelse använda ett märke, bestående av Schweiziska Edsförbundets vapen (vitt kors å röd botten), eller märke, som med detta vapen företedde sådan likhet, att förväxling lätt kunde äga rum.

Patent- och registreringsverket har funnit det vara ägnat att framkalla vissa betänkligheter att stadga förbud mot användande av allenast en viss främmande stats vapen och icke offentliga vapen över huvud taget. Vidare har ämbetsverket ansett det kunna ifrågasättas, huruvida stadgandet borde upptagas i 1911 års lag, då denna enligt sin rubrik endast avsåge skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar, men å andra sidan erinrat, att visst fog för en sådan åtgärd kunde föreligga på grund av att vapnet finge anses i viss mån förväxlingsbart med märket röda korset.

Överstyrelsen för svenska röda korset har tillstyrkt lagstadgande, innefattande skydd för det schweiziska vapnet. I fråga om bestämmelsen i konventionen att med tillstånd av vederbörande nationella rödakorsförening märket 'röda korset' i fredstid undantagsvis skulle få användas för att utmärka plats, varest uteslutande lämnades kostnadsfri hjälp till skadade och sjuka, har överstyrelsen sagt sig väl icke vilja avstyrka en däremot svarande lagändring men vidare uttalat, att ett dylikt undantagsstadgande i och för sig icke syntes tilltalande samt att, därest ett sådant meddelades, överstyrelsen i allt fall åtminstone tills vidare ej hade för avsikt att utnyttja rätten att bevilja utom röda korset stående tillstånd till märkets användande.

Av vad jag förut anfört läser framgå, att ratifikation för Sveriges del av 1929 års konvention förutsätter ett lagstadgande, varigenom det schweiziska vapnet beredes i konventionen avsett skydd. I fråga om ett sådant stadgandes utformning anser jag lika med kommerskollegium detsamma böra — i viss anslutning till 2 § i 1911 års lag — innefatta förbud mot att såsom märke å handelsvaror eller eljest i handelsändamål bruka märke, som består av vitt kors å röd botten, eller märke, som därmed företer sådan likhet, att förväxling lätt kan äga rum. Visserligen skulle kunna invändas att ett dylikt stadgande icke helt täckte konventionens bestämmelse, i det att skydd för vapnet icke gaves för sådant fall, då detsamma, utan att brukas i handelsändamål, användes på sätt, som kunde såra den schweiziska nationalkänslan. Härutinnan må emellertid framhållas, att, därest över huvud någon gång hos oss ett dylikt användande skulle förekomma, gärningen säkerligen skulle innebära förargelseväckande beteende och på denna grund bliva straffbar. Det av mig förordade stadgandet torde lämpligen kunna erhålla sin plats i 1 § av 1911 års lag, vilken innehåller övriga av konventionen betingade föreskrifter, samt böra träda i kraft den 1 juli 1931. I anslutning till vad som skett i nämnda lag och på sätt jämväl medges i konventionen torde böra meddelas en övergångsbestämmelse, att varu-

*Departements-
chefen.*

märke, vari ingår märke, som nyss sagts, och vilket redan brukas, fortfarande må användas till den 1 januari 1936.

Vad angår den ifrågasatta bestämmelsen, enligt vilken annan än rödakorsföreningen skulle med dess tillstånd under vissa förutsättningar kunna få använda märket 'röda korset', har jag, med hänsyn till vad överstyrelsen för svenska röda korset härutinnan anført, ansett anledning icke föreligga att förorda ett dylikt stadgandes upptagande i lagstiftningen. Skulle något fall inträffa, då föreningen funne verkligt behov föreligga att märket finge användas vid en hjälpplats, som ej direkt uppsatts av föreningen, lärer för densamma ej möta större svårighet att träffa sådana anordningar, att användandet icke komme i strid med lagen.

I enlighet med vad jag sålunda anført har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 (nr 43 s. 1) om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag av den lydelse, bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

H. Stefenson.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 mars 1931.

Närvarande:

justitieråden CHRISTIANSSON,
EDELSTAM,
STENBECK,
regeringsrådet AFZELIUS.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 13 mars 1931, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen oförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 (nr 43 s. 1) om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av kanslirådet Israel Myrberg.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

A. V. Stenkula.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 20 mars 1931.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Gärde, lagrådets den 20 mars 1931 avgivna utlåtande över det den 13 mars 1931 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 (nr 43 s. 1) om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar*, därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Axel Wennerholm.